

İLKÖĞRETİM SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞSEL GELİŞİM ALANINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ İLE ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ*

Tuncay CANBULAT**

Abdurrahman İLĞAN***

ÖZET

Bu araştırmada, ilköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırma kapsamında, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında çalışan 63 sınıf öğretmeni ve 1132 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin bilişsel gelişim bilgi düzeylerini belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen “Bilişsel Gelişim Bilgi Testi”, öğrenci akademik başarılarını belirlemek için ise okullarca uygulanan “Öğrenci Başarı Testi” kullanılmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda ana probleme ilişkin ham verilerin analizi çerçevesinde; betimsel istatistikler, Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis H Testi ve Korelasyon analizleri kullanılmıştır.

Araştırma sonucuna göre, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerin genel akademik başarı düzeyleri arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır. Ayrıca, öğretmenlerin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile Hayat Bilgisi, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik ve Fen ve Teknoloji dersleri akademik başarıları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlar, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin öğrencilerinin akademik başarılarıyla önemli derecede ilişkili olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgulara dayalı olarak, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerini geliştirici çalışmaların yapılmasının öğrencilerin akademik başarılarını arttıracığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Gelişim, Sınıf Öğretmeni, İlköğretim öğrencisi, Akademik Başarı

---

* Bu çalışma Tuncay Canbulat'ın 2009 yılında tamamladığı yüksek lisans tezinin bir bölümünün özetlenmesiyle hazırlanmıştır.

** Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, tuncay.canbulat@deu.edu.tr

***Yrd. Doç. Dr., Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, abdurrahmanilgan@gmail.com

THE RELATIONSHIP BETWEEN KNOWLEDGE LEVEL OF THE PRIMARY CLASS TEACHERS` IN THE COGNITIVE DEVELOPMENT FIELD AND ACADEMIC SUCCESS OF THEIR STUDENTS

ABSTRACT

In this research, it is aimed to determine the relationship between knowledge level of the primary class teachers` in the cognitive development field and academic success of their students. This research is designed in the relational analysis model. For the research, 2008-2009 teaching year, 63 class teachers and 1132 students has been reached. In the study, in order to determine the knowledge level of the educators about cognitive development, "cognitive development knowledge test" that is developed by the researchers has been employed. In order to determine academic success of the students, "Student Achievement Test" that is applied in the schools is used. In accordance with the aims of the research, descriptive statistics, Mann-Whitney U Test, Kruskal-Wallis H test and correlation analysis were used within the framework of the raw data analysis related with the problem.

According to research findings, there is a positive, medium level and meaningful relation between the knowledge level of the primary class teachers in the cognitive development level and the general academic success level of their students. Moreover, positive, medium level and meaningful relation has been found between the knowledge level of the teachers in the cognitive development level and the courses such as Life Knowledge, Turkish, Social Studies, Mathematics and Science and Technology at the secondary level. These results shows the primary class teachers' knowledge level is significantly related with the students' academic achievement. Based on the findings obtained, it can be said that doing some studies on developing the primary teachers` knowledge level in the areas of cognitive development will improve students' academic success efforts.

Key Words: Cognitive Development, Primary Class Teachers, Primary Student, Academic Success

GİRİŞ

Günümüzde, bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler sonucunda gereksinim duyulan yetişmiş insan gücünün sağlanmasında en etkin kaynak olarak örgün eğitim görülmektedir. Örgün eğitim içerisinde ilköğretim 1–5. sınıfları kapsayan eğitim süreci; ilköğretim 6-8. sınıflara ve dolaylı olarak ortaöğretim ve yükseköğretime öğrenci hazırlayan bir öğrenim basamağıdır. Birey ilköğretimden sonra eğitimine devam etmeyebilir. Öyleyse, ilköğretim bir bireyin tek başına yaşamını sürdürebilmesi, mutlu olabilmesi, hatta toplumsal kalkınmaya katkıda bulunabilmesi için bilmesi gerekenlerin öğrenildiği ya da öğretildiği bir öğrenim basamağıdır. Ayrıca ilköğretim 1-5. sınıflar arası dönem çocuklar için; düşünme, anlama, sınıflama, sıralama, eleştirme, analiz sentez yapma ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel becerilerin kullanımının ve öğretiminin yapıldığı bir dönemdir. Bu dönem bireyin yaşamı bakımından çok önemli ve stratejik bir dönem olma özelliği taşımaktadır (Eraslan, 2008). Bu nedenle ilköğretim 1-5. sınıflarında görev yapan sınıf öğretmenleri çok önemli bir görev üstlenmektedir.

Gelişim psikolojisi açısından düşünüldüğünde de ilköğretim yıllarını kapsayan çocukluk dönemi çok önemlidir. Bu dönemde öğrenim gören öğrenciler 7–11 yaşları arasındadır ve Piaget'e göre bu dönemdeki çocuklar “somut işlemler”, Erikson'a göre ise “başarıya karşı başarısızlık duygusu” dönemindedir. Ayrıca, bu dönemin ileriki gelişim dönemleri üzerinde önemli etkilerinin olduğu kabul edilir (Küçükkaragöz, 2011). Bunun için, çocuğun gelişim özelliklerinin bilinmesi önemlidir ve çocuğun gelişimini birçok açıdan incelemek gerekir (Aydın, 2003). Temel gelişim alanlarını bilişsel, duyuşsal, psikomotor, sosyal, sanatsal ve ruhsal şeklinde sıralayabiliriz. Sıralanan tüm gelişim ve değişimler bir bütünlük içinde birbirlerini etkilemektedir. Bu alanlar içinde bilişsel gelişim, çocuğun dünyayı anlama ve öğrenmesini sağlayan, aktif bilişsel faaliyetlerdeki gelişimi ifade etmektedir. Bilişsel gelişimle ilgili önemli çalışmalarda bulunun Piaget, insan gelişimini zihnin gelişmesiyle açıklamaktadır. Piaget'in çalışmalarına eleştiriler olmakla birlikte, günümüzde geçerliliğini sürdürmektedir. Piaget'ye göre çocuk, dünyanın pasif alıcısı değil, aksine bilgiyi kazanırken etkin bir role sahiptir. Piaget genel olarak, değişik yaşlardaki çocukların birbirlerinden farklı oluşunu ve bu farklılığın nedenlerini incelemiş ve bireyin dünyayı yorumlamasını sağlayan bilişsel süreçleri açıklamaya çalışmıştır (Senemoğlu, 2005). Dönemin kritik önemi ve her çocuğun birbirinden farklı bir bilişsel yapı ve yeteneklerle

dünyaya geldiği düşünüldüğünde; çocukların bilişsel özelliklerinin tanınması, onların sağlıklı bir gelişim göstererek başarıya ulaşmaları ve nitelikli bir bilişsel donanımına sahip olmaları çok önemli görülmektedir (Demircioğlu, Kadioğlu ve Ayas, 2000). Ayrıca, çocuklara öğretim etkinlikleri hazırlarken onların bireysel farklılıklarının göz önünde bulundurulması gerektiği, bunun da ancak çocukların gelişim özelliklerini, özellikle de bilişsel gelişim özelliklerini ve bu süreci bilmekle olabileceği düşünülmektedir (Ömeroğlu ve Kandır, 2007). Bu anlamda çocukların eğitim ve öğretiminden sorumlu olduğu kadar bütün yönleriyle gelişimlerinden de sorumlu olan bir sınıf öğretmeni, öğrencilerinin bilişsel kapasitelerini iyi bilmeli ve ders programını ona göre düzenlemelidir (Hsueh, 1997). Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün 17 Nisan 2006 tarihli ve 1870 sayılı yönetmelikle belirlenen “Öğretmenlik Mesleğinin Genel Yeterlikleri” arasında yer alan “öğrencinin gelişim özelliklerini tanıma” bölümünde; “Öğretmen; öğrencinin fiziksel, sosyal, bilişsel, dil, duygusal, kültürel gelişimine ait düzeyini, öğrenme biçimlerini, güçlü ve zayıf yönlerini, ilgi ve gereksinimlerini bilmelidir” denmektedir (MEB, 2006).

Alanyazın araştırmaları sonucu; öğretmenlerin insan gelişimi konusundaki yeterliliklerine ve bu yeterliliğin eğitim ortamındaki etkilerinin incelenmesine yönelik araştırma sayısının sınırlı olduğu görülmüştür. Yapılan bazı araştırmalar ise şöyledir: Kinawong (1983) Tayland’lı öğretmenlerin öğrencilerinin bilişsel gelişimi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu konudaki bilgilerinin öğrenci başarısını etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Richards (1984), öğrencilerin akademik başarısı üzerine yaptığı araştırmasında ise; öğrencilerin bilişsel gelişimlerini destekleyecek faaliyetlerin (bu faaliyetleri öğretmen ve yakın çevresi yapmaktadır) öğrencinin akademik başarısını etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Smith’in (2001) “personel geliştirme faaliyetlerinde öğretmen algılamaları” başlıklı araştırmasında, öğretmenlerin gelişim konularında yetersiz oldukları ve bunun öğrenci başarısını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Brendel, Kolbert ve Foster (2002) araştırmalarında; öğrencilerin bilişsel gelişimine uygun olarak geliştirilen öğretim metotlarının öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşımlardır. Yine, Parker’ın (2009) “yapılandırmacı öğrenme ortamı” adlı araştırmasında bilişsel gelişime dayalı yapılan öğretimin öğrencinin akademik performansı ile yakından ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Türkiye’de Çepni ve Özsevgeç’in (2006) 59 Fen ve Teknoloji öğretmeni üzerinde yaptıkları araştırmada; öğretmenlerin öğrencilerinin bilişsel seviyelerinin üzerinde ya da altında yaptıkları bir değerlendirmenin, öğrencilerin bilişsel seviyelerine katkı

sağlamadığını, böyle bir değerlendirme yönteminin onların özgüven duygularını yitirdiğini, başarısızlık duygusuna kapılarak onların derslerden uzaklaşmalarına ve sahip oldukları becerilerinin körelmesine neden olduğunu belirtmişlerdir. Özmen ve Karamustafaoğlu (2006) yaptıkları araştırmalarında; öğretmenlerin öğrencilerin bilişsel gelişim seviyelerine göre konu anlatımı ve soru hazırlamada yetersiz olduklarını kabul ettikleri ve öğretmenlerin bu konudaki eksikliklerinin öğrenci başarısını etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Alanyazında, çocukların öğrenme gereksinimlerinin gerektiği gibi karşılanabilmesi için çok sayıda çalışma yapılmaktadır. Çocukların eğitimde önemli rol oynayan anne, baba ve öğretmenlerin bu konuda ne kadar yeterli ve bilgili olduğunun tespitine yönelik çalışma sayısının literatür tarama sonuçlarına göre çok az olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmada; sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi ile bu düzeyin öğrencilerinin akademik başarılarıyla ne derecede ilişkili olduğunun tespiti amaçlanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulardan özellikle; sınıf öğretmenlerinin çocukların bilişsel gelişim özelliklerini bilmesinin, çocukların başarısıyla ne derecede ilişkili olduğunun belirlenmesi açısından önemlidir. Ayrıca, ilköğretim 1-5. sınıf çocukların bilişsel gelişimiyle ilgili olanların başında gelen sınıf öğretmenlerine, kendilerinin bu konudaki yeterliliklerini görmeleri ve varsa eksikliklerin giderilmesi açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın genel sonuçlarının ise; çocukların akademik başarıları için anne, baba ve özellikle sınıf öğretmenlerine katkı sağlayacağı umulmakta, bu konuda yapılacak yeni araştırmalar için kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın genel amacı, ilköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin akademik başarıları arasında ilişki olup olmadığını belirlemektir.

Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

1. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri, cinsiyetlerine, öğrenim durumlarına, meslekteki hizmet sürelerine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
2. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin genel akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?

3. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Hayat Bilgisi Dersi akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?
4. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Türkçe Dersi akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?
5. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?
6. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Matematik Dersi akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?
7. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersi akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın katılımcıları, araştırmada kullanılan ölçme araçları, verilerin toplama süreci ve analizine yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada varolan bir durumu, varolduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, “iki ya da daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığını belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli” olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2004: 81).

Evren ve Örneklem

Evren ve örnekleme ait bilgiler Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1: Evren ve örnekleme ait veriler

Katılımcılar	Evren*	Örneklem	
	N	n	%
Sınıf Öğretmeni	146	63	43.15
İlköğretim Öğrencisi	2678	1132	42.27

*Manisa İli Demirci İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğü 2009 verilerinden alınmıştır.

Araştırmanın katılımcıları, ilköğretim 3, 4 ve 5. sınıfta öğrenim görmekte olan 1132 öğrenci ve onların 63 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit tesadüfi örneklemede evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı eşittir. Dolayısıyla hesaplamalarda da her

elemene verilecek ağırlık aynıdır (Arıkan, 2004: 141). Örneklem almada, örneklemin alındığı evreni temsil etmesi önemlidir. Bu durumda, hangi büyüklükteki bir örneklemin evreni temsil edebileceği sorunu ortaya çıkmaktadır. Alınan örneklemin evreni temsil yeterliği bulunmadığında örnekleme hatası olur (Balcı, 2005: 91). Betimsel araştırmalarda minimum % 10 örneklem alındığı, küçük evrenlerde ise % 20 örneklem büyüklüğüne ihtiyaç duyulduğu ve korelasyon çalışmalarında en az 30 eleman gerekli olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, örneklem büyüklüğünün fazla olması sonuçların güvenilirliğini artırmaktadır (Arlı ve Nazik, 2001: 77). Tablo 1 incelendiğinde örneklem büyüklüğünün, sonuçların evrene genellenebilmesi açısından yeterli olduğu görülmektedir.

Araştırmada Kullanılan Ölçme Araçları

Bu çalışmada iki farklı uygulama yapılmıştır. Birinci uygulama sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgilerinin belirlenmesini, ikinci uygulama ise ilköğretim birinci kademe 3, 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının belirlenmesini içermektedir. “Bilişsel Gelişim Bilgi Testi’nin” geliştirilmesi amacıyla, alandaki test ve ders kitapları taranmıştır. Soruların bir kısmı olduğu gibi, bir kısmı değiştirilerek alınmış, bir kısmı da araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Temel bilişsel gelişim kurallarını ve ilköğretim öğrencilerinin yaşadığı bilişsel gelişimle ilgili her bir süreci ölçecek şekilde hazırlanan sorular için, ilk aşamada 42 sorudan oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzunda bulunan 42 soru alan uzmanlarının görüşlerine sunulmuş, uzman görüşleri doğrultusunda bazı sorular ölçekten çıkarılmış, bazı sorular ise düzeltilmiştir. Böylece, 30 soruluk bir test uygulanabilir hale getirilmiştir. Bu başarı testinin puanlandırılması, bir öğretmenin en düşük “0”, en yüksek “100” puan alabileceği şekilde yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan “Bilişsel Gelişim Bilgi Testi’nin” Kuder Richardson-20 güvenilirlik katsayısı 0,83 olarak bulunmuştur. Tan (2006: 286), 15-30 maddeli testler için 0.50 kadar düşük bir Kuder Richardson-20 güvenilirlik katsayısının yeterli olacağını belirtmiştir. Kuder Richardson-20 güvenilirlik katsayısının hesaplanması için uygulama yapılacak ayrı bir öğretmen grubuna ulaşmanın zorluğundan dolayı, güvenilirliğin hesaplanmasında uygulama yapılan öğretmenlerin test sonuçları kullanılmıştır.

Kuder Richardson-20 güvenirlik katsayısının hesaplanmasına ilişkin kullanılan veriler Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2: Bilişsel gelişim bilgi testi ile ilgili madde analizi sonuçları

n	Soru Sayısı	$\bar{X}$	Ss	$\sum p_j \cdot q_j$	r
63	30	64.31	5.98	6.82	0.83

Tablo 2’de soru sayısı, öğretmenlerin “Bilişsel Gelişim Bilgi Testi’nden” aldıkları puanlarının aritmetik ortalaması, standart sapma, madde varyanslarının toplamı ve güvenirlik sonucu görülmektedir.

Öğrencilerin akademik başarılarının belirlenmesi için ise; Demirci ilçe merkezi ve köylerinin ilköğretim okullarında Demirci İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından “Kaynak Yayınlarına” hazırlatılıp, uygulanan deneme sınavının sonuçları kullanılmıştır. Sınav 14.12.2008 tarihinde, sınıf öğretmenlerinin gözetiminde yapılmıştır. Sınavın öğrencilerin başarılarını yansıtmadığıyla ilgili olarak soruların araştırmacı ve sınıf öğretmenlerince incelenmesi neticesinde; soruların öğrencilerin başarısını ölçtüğü sonucuna varılmıştır. Ayrıca, yayınevini yaptığı diğer sınavlar ve yayınları da süreç içerisinde araştırılmış ve sınav sonuçlarının kullanılmasına karar verilmiştir. Öğretmenlere uygulanan bilişsel gelişim alanındaki bilişsel bilgi düzeyi ölçeği, deneme sınavlarının yapıldığı okulların sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Analizi

“İlköğretim sınıf öğretmenlerin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişki” başlıklı araştırma için kullanılacak verilerin toplanması için ilgili kurumlardan izin alınmış ve uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Araştırma verilerine yönelik istatistik yöntemlere karar verilirken, örneklem grubunun normal dağılım ve homojenlik durumlarına göre yapılan sınamalar göz önünde bulundurulmuştur. Yapılan istatistiksel işlemler sonucunda ve araştırmanın amaçları doğrultusunda ana probleme ilişkin ham verilerin analizi çerçevesinde; betimsel istatistikler, Mann Whitney U Testi, Kruskal Wallis H Testi ve Korelasyon Analizleri kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2005). Korelasyon hesaplamalarında, ilişkinin büyüklüğü, $\pm 0.4 - 0.7$ arasında hesaplanan katsayılar orta düzey, bu değerden büyük olan katsayılar yüksek düzey ve bu değerden küçük olan katsayılar düşük düzey olarak

kabul edilmiştir (Köklü ve Büyüköztürk, 2000: 7). Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, ilköğretim sınıf öğretmenlerine uygulanan “bilişsel gelişim başarı ölçeği” ve öğrencilere uygulanan deneme sınavı sonuçlarının bulgularına dayanarak; ilköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin akademik başarıları arasında ilişki olup olmadığına ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri, öğrenim durumları ve meslekteki hizmet süreleri arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin cinsiyetlerine göre sonuçları Tablo 3’de verilmektedir.

Tablo 3: İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin cinsiyetlerine göre U-testi sonuçları

Cinsiyet	n	Bilişsel Puan Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	35	32.66	1143	467	.749
Bayan	28	31.18	873		

Tablo 3 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin, cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Erkek öğretmenlerin bilişsel gelişim alanındaki puanlarının ortalaması 32.66 iken, bu değer bayan öğretmenler de 31.18 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgu, erkek ve bayan öğretmenlerin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyi puanlarının benzer düzeyde olduğu şeklinde yorumlanabilir.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin öğrenim düzeylerine göre sonuçları Tablo 4’te verilmektedir.

Tablo 4: İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin öğrenim durumlarına göre U-testi testi sonucu

Öğrenim Düzeyi	n	Bilişsel Puan Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Ön Lisans ve Enstitü	10	18.33	110	89	.054
Lisans	51	33.44	1906		

Tablo 4 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri, öğrenim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak anlamlılık düzeyi 0.054 olarak anlamlılık düzeyine yakın bir sonuç ortaya çıkmıştır. Ayrıca, sıra ortalamaları lisans mezunlarında 33.44 ve ön lisans ve enstitü mezunlarında ise 18.33 olarak sonuçlanmıştır. Ayrıca, ön lisans ve enstitü mezunlarının aldıkları bilişsel başarı puanı aritmetik ortalaması “51” iken, lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin aldıkları bilişsel başarı puanı ortalaması “66” olarak tespit edilmiştir. Bu sonuca göre lisans mezunlarının bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri bakımından ön lisans ve enstitü mezunlarına göre daha başarılı oldukları söylenebilir. Sınıf öğretmenliği yüksek lisans mezunu sadece iki öğretmen olduğu için istatistik hesaplanamamıştır.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin meslekteki hizmet sürelerine göre sonuçları Tablo 5’de verilmektedir.

Tablo 5: İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin meslekteki hizmet sürelerine göre Kruskal Wallis H testi sonucu

Meslekteki Hizmet Süreleri	n	Bilişsel Puan Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
1-3 yıl arası	9	41.89	5	19.96	0.001	(1-3)-(16-20)
4-7 yıl arası	10	41.30				(1-3)-(21 ve üzeri)
8-10 yıl arası	9	45.61				(4-7)-(16-20)
11-15 yıl arası	8	30.50				(4-7)-(21 ve üzeri)
16-20 yıl arası	13	19.85				(8-10)-(16-20)
21 yıl ve üstü	14	22.39				(8-10)-(21 ve üzeri)

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri, meslekteki hizmet sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir (p=0.001). Sıra ortalamaları göz önüne alındığında 8-10 yıl hizmet yapan sınıf öğretmenleri 45.61 ortalamayla en başarılı olan gruptur. Öğretmenler mesleklerinin ilk üç yılında 41.89, 4-7 yıl arasında 41.30 ortalamalarıyla, 8-10 yıllık öğretmenlerin başarılarına yakın bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. 8-10 yıl hizmet sınırından sonraki yıllardaki ortalamalar göz önüne alındığında ortalamalarda düşüşlerin yaşandığı gözlenmektedir.

Bu sonucun ortaya çıkmasında, yıllar geçtikçe mesleki doyumun azalması, tükenmişlik düzeyinin artması, mesleki gelişimdeki yetersizlikler ve düşük kıdeme sahip yeni öğretmenlerin taze/teorik bilgilere sahip olması gibi etkenlerin neden olabileceği düşünülebilir. Hizmet sürelerinin kendi aralarında yapılan korelasyonları

sonucu 8-10 yıl hizmet süresine sahip sınıf öğretmenleriyle diğer hizmet grupları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin genel akademik başarılarına ilişkin bulgular

Araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin genel akademik başarıları arasında bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesidir.

Bu amaçla sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin genel akademik başarıları arasındaki ilişkiye yönelik elde edilen pearson korelasyon analiz sonucu Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanları ile öğrencilerinin genel akademik başarıları arasındaki Pearson Korelasyon sonuçları

Sınıf Düzeyi	Değerler	Öğrencilerin Genel Akademik Başarısı
3.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.673
	p	.006
	N	15
4.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.592
	p	.002
	N	24
5.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.702
	p	.000
	N	24

Tablo 6’nın incelenmesi sonucu, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin genel akademik başarıları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Sınıflar bazında ele alındığında, 3. sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin genel akademik başarıları arasındaki ilişki $r=0.673$ ve $p<.05$ olarak görülmektedir. Bu bulgu öğretmenlerin bilişsel bilgi düzeyi arttıkça öğrencilerinin akademik başarılarının da orta düzeyde artacağını göstermektedir. Determinasyon katsayısı ($r^2=0.45$) dikkate alındığında, öğrenci başarısındaki toplam varyansın (değişkenliğin) yüzde 45’inin öğretmenin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyinden kaynaklandığı söylenebilir. Ancak, böyle bir analiz neden sonuç bağlamında bir yorumlama olanağı vermez, sadece değişkenlerin birlikte hangi düzeyde ve yönde değiştikleri konusunda fikir verir. 4. sınıf öğretmenlerinin

bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin genel akademik başarıları arasındaki ilişki $r=0.592$ ve $p<.05$ 'dir. 4. sınıflarda da orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmektedir. 5. sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin genel akademik başarıları arasındaki ilişki ise $r=0.702$ ve $p<.05$ 'dir. Özellikle soyut düşünmenin başladığı varsayılan 5. sınıf yaşlarında, sınıf öğretmenlerinin bilişsel başarı puanıyla öğrencilerinin akademik başarıları arasındaki ilişkinin yüksek çıkması; gelişim dönemlerinin bilinmesinin, soyut düşünebilme yeteneğine kavuşan çocukların başarısında daha önemli olduğu sonucuna varılabilir.

Bu sonuçlar, bu alanda daha önce yapılan bazı araştırmaların bulgularını desteklemektedir (Kinawong, 1983; Richards, 1984; Smith, 2001; Brendel, Kolbert ve Foster, 2002; Çepni ve Özsevgeç, 2006; Özmen ve Karamustafaoğlu, 2006; Parker, 2009).

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin genel akademik başarıları arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Aşağıdaki başlıklarda sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Hayat Bilgisi, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik, Fen ve Teknoloji derslerindeki başarıları arasındaki ilişki ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Hayat Bilgisi Dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Hayat Bilgisi Dersi akademik başarılarına ilişkin pearson korelasyon analiz sonucu Tablo 7'de verilmektedir.

Tablo 7: Sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanları ile öğrencilerinin hayat bilgisi dersi akademik başarıları arasındaki Pearson Korelasyon sonuçları

Sınıf Düzeyi	Değerler	Öğrencilerin Hayat Bilgisi Dersi Akademik Başarıları
3.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.699
	p	.004
	N	15

Tablo 7 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyi puanıyla öğrencilerinin Hayat Bilgisi dersi başarı puanları arasında orta düzeyde,

pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu $r=0.699$ ve $p<.05$ ortaya çıkmıştır. Bu sonuç çocukların bilişsel gelişim özelliklerinin bilinmesinin Hayat Bilgisi dersindeki başarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Okul öncesi çocukların dünyası, aile ortamı ve ailelerin çocuklara sunduğu imkanlarla sınırlıdır. Okul ise çocuklara yeni imkanlar sağlayarak daha geniş bir dünyaya açılmalarını sağlar. Çocukların okula başlamalarıyla birlikte temel yaşam becerilerine ve istenen kişisel niteliklere sahip bireyler olarak yetişmelerini ve yaşamda kullanabilecekleri bilgilere ulaşmalarını hedefleyen ilk ders Hayat Bilgisi dersidir. Bu nedenle Hayat Bilgisi dersindeki başarıyı etkileyen bütün etmenler önemlidir. Hayat Bilgisi Dersi ilköğretim 1, 2 ve 3. sınıf ders programında bulunduğu için sadece 3. Sınıf öğrencilerinin başarı puanları değerlendirmeye alınmıştır.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Türkçe Dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarına ilişkin pearson korelasyon analiz sonucu Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8: Sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanları ile öğrencilerinin türkçe dersi akademik başarıları arasındaki Pearson Korelasyon sonuçları

Sınıf Düzeyi	Değerler	Öğrencilerin Türkçe Dersi Akademik Başarıları
3. Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.652
	p	.008
	N	15
4.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.546
	p	.006
	N	24
5.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.536
	p	.007
	N	24

Tablo 8 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyi öğrencilerinin Türkçe dersi başarı puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonuçlardan görülmektedir. 3. sınıflarda ilişki düzeyi $r=0.652$ ve $p<.05$ orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bulunmuştur. 4. sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin Türkçe dersi başarıları arasındaki ilişki $r=0.546$ ve

$p < .05$ 'dir. 4. sınıflarda da orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmektedir. 5. Sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin Türkçe dersi başarıları arasındaki ilişki ise $r = 0.536$ ve $p < .05$ 'dir. 5. sınıflarda da orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmektedir. 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulamaya konan yeni Türkçe (1-5) Öğretim Programı'nda yapılandırıcı yaklaşım merkeze alınmakla birlikte, çoklu zeka ve öğrenci merkezli öğrenme gibi çeşitli eğitim yaklaşımlarından da yararlanılmıştır. Yapılandırıcı yaklaşıma göre öğrenme sürecinde ön bilgileri harekete geçirme, gelişim düzeyini dikkate alma, etkili iletişim kurma, anlama, uygulama ve değerlendirme önemli kavramlardır. Öğrenci merkezli öğrenmeyi temel alan yapılandırıcı yaklaşım, öğrenme sürecinde öğretmen rehberliğine ağırlık vermektedir. Gelişim konularında yetersiz olan bir öğretmenin de tam bir rehberlik yaptığı söylenemez. Bunun için öğretmenlerin bilişsel gelişim ve Türkçe dersi başarıları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki çıkmasının olumlu olduğu düşünülmektedir.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarılarına ilişkin pearson korelasyon analiz sonucu Tablo 9'da verilmektedir.

Tablo 9: Sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanları ile öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi akademik başarıları arasındaki Pearson Korelasyon sonuçları

Sınıf Düzeyi	Değerler	Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Akademik Başarıları
4.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.527
	p	.008
	N	24
5.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.513
	p	.010
	N	24

Tablo 9 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyi puanlarıyla öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi başarı puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonuçlardan görülmektedir. Sosyal Bilgiler dersi ilköğretim 3. sınıf ders programında yer almadığı için değerlendirmeye dahil edilmemiştir. 4. sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin Sosyal

Bilgiler Dersi başarıları arasındaki ilişki $r=0.527$ ve $p<.05$ 'dir. 4. sınıflarda orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmektedir. 5. sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi başarıları arasındaki ilişki ise $r=0.513$ ve $p<.05$ 'dir. 5. sınıflarda da orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmektedir. Sosyal Bilgiler dersi öğrencilerin bilişsel düzeyleri, yaş ve gelişim özellikleri gözetilerek öğretimin yapıldığı ilköğretim birinci kademenin önemli derslerinden biridir (MEB, 2006b). Onun için öğrencilerin bu derste başarısını etkileyecek her unsur önemlidir. Sonuçtan da anlaşılmaktadır ki öğretmenin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyi öğrencinin Sosyal Bilgiler ders başarıyla yakından ilişkilidir.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Matematik Dersi akademik başarıları arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Matematik dersi akademik başarılarına ilişkin pearson korelasyon analiz sonucu Tablo 10'da verilmektedir.

Tablo 10: Sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanları ile öğrencilerinin matematik dersi akademik başarıları arasındaki Pearson Korelasyon sonuçları

Sınıf Düzeyi	Değerler	Öğrencilerin Matematik Dersi Akademik Başarıları
3. Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.663
	p	.007
	N	15
4.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.538
	p	.007
	N	24
5.Sınıf Öğretmenleri Bilişsel Gelişim Puanı	r	.558
	p	.005
	N	24

Tablo 10 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyi puanlarıyla öğrencilerinin Matematik dersi başarı puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonuçlardan görülmektedir. 3. sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin Matematik dersi başarıları arasındaki ilişki $r=0.663$ ve $p<.05$ 'dir. 3. sınıflarda orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki görülmektedir. 4. sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin Matematik dersi akademik başarıları arasında $r=.538$ ve $p<.05$ orta düzeyde, pozitif ve

anlamli bir iliŒki bulunmaktadir. 5. sınıf öğretmenlerinin biliŒsel geliŒim puanıyla öğrencilerinin Matematik dersi baŒarıları arasındaki iliŒki ise $r=0.558$ ve $p<.05$ 'dir. 5. sınıflarda da orta düzeyde, pozitif ve anlamli bir iliŒki görölmektedir. Yeni Matematik Öğretim Programında; matematikle ilgili kavramların doğası gereği soyut olduğu, çocukların bu kavramları doğrudan algılamasının oldukça zor olduğu, bu nedenle çocukların geliŒim düzeylerinin dikkate alınarak somut ve sonlu yaŒam modelleriyle öğretimin yapılması gerektiği belirtilmektedir (MEB, 2009). Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin öğretim yaptığı öğrenci grubunun geliŒim özelliklerini bilmesi önemlidir.

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin biliŒsel geliŒim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersi akademik baŒarıları arasındaki iliŒkiye iliŒkin bulgular

İlköğretim sınıf öğretmenlerinin biliŒsel geliŒim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersi akademik baŒarılarına iliŒkin pearson korelasyon analiz sonucu Tablo 11'de verilmektedir.

Tablo 11: Sınıf öğretmenlerinin biliŒsel geliŒim puanları ile öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi akademik baŒarıları arasındaki Pearson Korelasyon sonuçları

Sınıf Düzeyi	Değerler	Öğrencilerin Fen ve Teknoloji Dersi Akademik BaŒarıları
4.Sınıf Öğretmenleri BiliŒsel GeliŒim Puanı	r	.561
	p	.004
	N	24
5.Sınıf Öğretmenleri BiliŒsel GeliŒim Puanı	r	.664
	p	.000
	N	24

Tablo 11 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin biliŒsel geliŒim alanındaki bilgi düzeyi puanlarıyla öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersi baŒarı puanları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamli bir iliŒki olduğu görölmektedir. Fen ve Teknoloji dersi ilköğretim 3. Sınıf ders programında olmadığı için 3. sınıf öğrencileri değerlendirmeye alınamamıŒtır. 4. sınıf öğretmenlerinin biliŒsel geliŒim puanıyla öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersi baŒarıları arasındaki iliŒki $r=0.561$ ve $p<.05$ 'dir. 4. sınıflarda orta düzeyde, pozitif ve anlamli bir iliŒki görölmektedir. 5. sınıf öğretmenlerinin biliŒsel geliŒim puanıyla öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersi baŒarıları arasındaki iliŒki ise $r=0.664$ ve $p<.05$ 'dir. 5. sınıflarda da orta düzeyde, pozitif ve anlamli bir iliŒki

görülmektedir. Fen ve Teknoloji Öğretim Programında; öğrenme-öğretme sürecinde uygun öğretim stratejileri seçilirken öğrencilerin ön bilgi, beceri, gelişim düzeyleri gözetilmeli, bireysel farklılıkları hesaba katılarak farklı etkinliklerin seçimi yapılmalıdır denmektedir (MEB, 2005). Bu anlamda sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerinin bilişsel gelişim özelliklerini bilmelerinin, Fen ve Teknoloji öğretim programının öğretim ilkeleriyle uyum gösterdiği söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin genel akademik başarıları arasında bir ilişkinin olup olmadığının belirlenmesidir. Sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim puanıyla öğrencilerinin genel akademik başarı puanı arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile öğrencilerinin Hayat Bilgisi, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik, Fen ve Teknoloji derslerindeki akademik başarıları arasında da orta düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişkilerin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Buna göre, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin öğrenci başarısını olumlu etkilediği söylenebilir. Ayrıca, ilköğretim sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin; cinsiyetlerine, öğrenim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermezken, meslekteki hizmet sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Mesleğinde ilk yıllarını çalışan ve özellikle 8-10 yıl tecrübeye sahip sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyinin daha fazla olduğu ve mesleğinde 10 yılın üstünde hizmete sahip sınıf öğretmenlerinin, bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinde kademeli bir düşüş yaşadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gerçekleştirilen bu çalışmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında bu araştırmaya ve ileri araştırmalara yönelik şu öneriler geliştirilmiştir:

Milli Eğitim Bakanlığının, öğrencilerin bilişsel gelişim düzeylerine uygun olarak derslerin yürütülmesi konusunda sınıf öğretmenlerinin (özellikle 10 yıl ve üzeri meslek hizmetine sahip sınıf öğretmenlerine) ihtiyacına yönelik olarak üniversitelerle işbirliğine gidilmesi gerektiği düşünülmektedir. Böylece, uzman öğretim elemanlarının; kılavuz kitaplar hazırlaması, okullardaki sınıf öğretmenlerinin ihtiyacına yönelik seminerler

düzenlenmesi sağlanmış olacaktır. Böyle bir işbirliğinin eğitim-öğretimin kalitesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulamaya konan Sınıf Öğretmenliği dersleri içerik olarak incelendiğinde gelişim konularını kapsayan “Eğitim Psikolojisi” adlı bir ders yer almaktadır (YÖK, 2007: 210).” Gelişim konularının sadece bu ders içerisinde ve öğrenme konularıyla birlikte bütünleşik olarak verilmesi, bu kadar yüklü bir programın bir döneme, toplam kırk iki ders saatine sıkıştırıldığı göz önüne alındığında bir eksiklik olabileceği düşünülmektedir. Eğitim fakültelerinde, sınıf öğretmeni adaylarına gerek kendi bilişsel gelişim özelliklerini gerekse ders verecekleri öğrenci grubunun bilişsel gelişim özelliklerini tanıyabilmelerini sağlayacak bir dersin konulmasının ya da bütünleşik olarak verilen “Eğitim Psikolojisi” dersinin gelişim ve öğrenme konularını ayrı ayrı verebilecek bir yapıya kauşturulmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin genel gelişim konularını ya da özellikle bilişsel gelişimle ilgili yayınları takip etmelerinin sağlanmasının derslerin öğrenme-öğretme kalitesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının, 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren programlarda yaptığı değişikliklerle birlikte okullarda yapılandırmacılık kuramına dayalı öğretim yapılmaktadır. Bu itibarla çocukların gerek genel gelişimi gerekse bilişsel gelişimi ile ilgili araştırmalara ağırlık verilmeye başlandığı görülmektedir. Bu araştırmanın da yapılacak farklı uygulamalara, yaklaşımlara ve araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

MAKALENİN BİLİMDEKİ KONUMU

İlköğretim / Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD

MAKALENİN BİLİMDEKİ ÖZGÜNLÜĞÜ

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeyleri ile; öğrencilerinin (ilköğretim 1-5. sınıflarda) genel akademik başarısı, öğrencilerinin Hayat Bilgisi, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik, Fen ve Teknoloji derslerindeki başarıları arasındaki ilişkiye yönelik elde edilen analiz sonuçlarına göre orta düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişkilerin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, ilköğretim sınıfı

öğretmenlerinin bilişsel gelişim alanındaki bilgi düzeylerinin; cinsiyetlerine, öğrenim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermezken, meslekteki hizmet sürelerine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılması önemli bilimsel özgünlüktür.

KAYNAKÇA

- Arıkan, R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*. Ankara: Asil Yayıncılık.
- Arlı, M., Nazik, H. (2001). *Bilimsel Araştırmaya Giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Aydın, A. (2003). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. İstanbul: Alfa yayınları.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Brendel, J. M., Kolbert, J. B. ve Foster, V. A. (2002). Promoting student cognitive development. *Journal of Adult Development*, 9 (3). 217-227.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çepni, S., Özsevgeç, T. (2006). Relation between science teachers' assessment tools and students' cognitive development. *Educational Research and Reviews 1* (7), 222-226.
- Demircioğlu, G., Kadioğlu, Ö. ve Ayas, A. (2000). Türkiye ve İngiltere'deki kimya öğretmeni yetiştirilmesinin karşılaştırılması. *IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı*. 6-8 Eylül. 445-450. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Eraslan, L. (2008). *Yenilenen öğretmen yetiştirme programı bağlamında sınıf Öğretmenliğinin durumu*. www.turkegitimsen.org.tr/1mevzuatword/yenilenen_ogretmen_yetistirme_programinda_sinif_ogretmenligini_durumu18_3_08.doc internet adresinden 11.03.2011 tarihinde elde edilmiştir.
- Hsueh, Y. (1997). *Jean Piaget, Spontaneous Development and Constructivist Teaching*. Unpublished Doctoral Dissertation. Harvard University Institute of Educational Sciences: Boston.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kinawong, C. (1983). *A Study of the Cognitive Level of Thai Teachers' College Students and Its Relationship to Academic Success*. Unpublished Doctoral Dissertation. Saint Louis University Institute of Educational Sciences: Missouri.
- Köklü, N., Büyüköztürk, S. (2000). *Sosyal Bilimler İçin İstatistiğe Giriş*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Küçükkaragöz, H. (2011). *Bilişsel Gelişim ve Dil Gelişimi*. B. Yeşilyaprak (Editör). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- MEB-TTKB (Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı). (2005). *İlköğretim Fen ve Teknoloji (4-5. sınıf) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- MEB. (2006a). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri*.
<http://tkb.meb.gov.tr/Denetim/Lise%20ve%20Dengi%20Okullar%20ile%20C3%96%20C4%9Fretmen%20Ders%20Denetim%20Rehberi.htm> adlı internet adresinden 21.02.2009 tarihinde elde edilmiştir.
- MEB (2006b). *Sosyal Bilgiler (4-5. Sınıf) Programı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- MEB (2009). *Matematik Dersi (4-5. sınıf) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Ömeroğlu, E. ve Kandır, A. (2007). *Bilişsel Gelişim*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Özmen, H., Karamustafaoğlu, O. (2006). Lise II. sınıf Fizik-Kimya sınav sorularının ve öğrencilerin enerji konusundaki başarılarının bilişsel gelişim seviyelerine göre analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 14 (1). 98.
- Parker, K. (2009). *Constructivist Learning Design: A Qualitative Study of Learning Theory and At-Risk Student Academic Success*. Unpublished Doctoral Dissertation. Capella University Institute of Educational Sciences: Minnesota.
- Richards, F. (1984). *The Relations Of Cognitive Development, Cognitive Style, And Reading Ability With Academic Success Of Students In A Community College Enrolled In A Human Anatomy And Physiology Course*. Unpublished Doctoral Dissertation, Texas University Institute of Educational Sciences: Austin.

Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Smith, C. A. (2001). *Teacher's Perceptions of Staff Development Activities*. Unpublished Doctoral Dissertation, Wayne University Institute of Educational Sciences: Michigan.

Tan, Ş. (2006). *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

YÖK (Yükseköğretim Kurulu) (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını.